

Tehtävä 1 (10 p)

Vakuutusyhtiölain 13a luvussa säädetään henki- ja vahinkovakuutustoiminnan harjoittamisesta samassa vakuutusyhtiössä.

- a) Mitä erillisyyksivaatimuksia henki- ja vahinkovakuutustoimintaan ko. luvun mukaan liittyy?
- b) Mitä valvontatoimenpiteitä vakuutusyhtiölain 13a ja 25 luvun mukaan voi edellisten erillisyyksivaatimusten johdosta aiheutua?

Vastaus:

VYL 13a ja 25 luku

Tehtävä 2 (10 p)

Vastaa seuraaviin kohtiin lyhyesti nojautuen vakuutuslainsäädäntöön.

- a) Mitä tietoja vakuutusnäkijän on annettava vakuutetulle ennen vahinkovakuutuslainsäädäntöön tekemistä?
- b) Milloin vakuutusnäkijän vakuutuslainsäädäntöön mukainen vastuu alkaa?
- c) Mikä on vakuutusnäkijän oikeus irtisanoa jatkuva vahinkovakuutus vakuutuskauden lopussa?
- d) Mikä on vakuutusnäkijän vastuu vahinkovakuutuslainsäädäntöön, jos vakuutettu on aiheuttanut vakuutuslainsäädäntöön tapahtuman alkoholin vaikutuksen alaisena?
- e) Ylivakuutus ja vahingon korvaaminen vahinkovakuutuslainsäädäntöön?

Vastaus:

VSL pykälät 5, 11, 16, 30, 57

Vakuutuslainsäädäntö, luku 4

Tehtävä 3 (15 p)

Toimit konsulttina Parhaat Aktuaarit Oy:ssä, jonka aktuaarina olet ollut kuusi vuotta, joista neljä vuotta Saksassa ja viimeiset kaksi vuotta Suomessa. Valmistuit aktuaariksi Saksassa kaksi vuotta sitten ja olet Saksan Aktuaariyhdistyksen jäsen (Aktuar DAV).

Yhtiö on saanut toimeksiannon konsultoida Tuuli K:ta, joka on ilmoittanut aikeistaan perustaa uusi vahinkovakuutusyhtiö. Tuuli on koulutukseltaan merkonomi ja on toiminut vuosia autoliikkeen markkinointipäällikkönä. Koska hänellä on erittäin hyvät suhteet autoalalle, hän on vakuuttunut siitä, että hänen suhteillaan voitaisiin perustaa Suomeen kukoistava vahinkovakuutusyhtiö, joka keskittyy autojen vakuuttamiseen.

Yhtiön liikeideana on sitouttaa vakuutusnottajat perustettavaan yhtiöön tarjoamalla liikenne- ja kaskovakuutusten lisäksi edulliseen hintaan autoiluun liittyviä oheispalveluja, mm. ukrainalaiselta yhtiöltä ostettuja lisäturvallaitteita sekä virolaiselta yhtiöltä ostettuja käytettyjä autoja. Vakuutusyhtiö toimii oman konnttoriverkon kautta. Vakuutusyhtiö saisi provision myymistään lisäturvallaitteista ja ostetuista käytetyistä autoista. Vakuutusyhtiö suosittaisi autojen korjaukset tehtäväksi venäläisestä alan liikkeestä, jonka korjauspalvelut ovat markkinoiden halvimpia. Vakuutusyhtiö suosittaisi autoilijoita käyttämään myös venäläisen yhtiön huoltopalveluja, koska pelkästään korjauspalveluilla venäläisen yhtiön liiketoiminta tuskin olisi kannattavaa, mutta vakuutusyhtiö ei muuten hyötyisi tästä yhteistyöstä.

Tuuli K. kysyy, voisitko mahdollisesti toimia yhtiön vastuullisena matemaatikkona. Hän itse vastaisi aktuaaritoiminnosta – onhan hänellä markkinointipäällikkönä pitkä kokemus mm. budjetoinnista. Toimitusjohtajana toimisi venäläisen yhteistyökumppanin toimitusjohtaja oman työnsä ohella.

- 1) Millä perusteilla vakuutusyhtiö saa harjoittaa Tuulin mainitsemaa liiketoimintaa ja missä laajuudessa? Perustele kantasi.

Vastaus:

Vakuutusyhtiölaki 1:14, 2:16 (ks. myös Vakuutuslainsäädäntö s. 36)

- 2) Minkälaisia ilmoituksia yhtiön tulee tehdä Finanssivalvonnalle liittyen yllämainittuihin henkilöihin ja näiden palkkaamiseen?

Vastaus:

Vakuutusyhtiölaki 6:2, 6:5, 6:9, 6:16, 6:19 (ks. myös Vakuutuslainsäädäntö, s. 39, 58, 238)

- 3) Oletko vakuutusyhtiölain mukaan oikeutettu hoitamaan vastuullisen aktuaarin tehtäviä yhtiössä? Perustele kantasi.

Vastaus:

Vakuutusyhtiölaki 31:7 (ks. myös Vakuutustalous, s. 239)

- 4) Entä täyttävätkö muut henkilöt vakuutusyhtiölain mukaiset vaatimukset? Perustele kantasi.

Vastaus:

Vakuutusyhtiölaki 6:4, 6:5, 6:18 (ks. myös Vakuutuslainsäädäntö, s. 39 ja 56 ja Vakuutustalous, s. 238 – 240)

Tehtävä 4 (15 p)

Aviopari Kari ja Anne H. ovat koronan takia päättäneet matkustaa perheen kanssa vain kotimaassa. Mukana olivat perheen yhteinen lapsi Sari sekä Karin edellisestä avioliitosta syntynyt Pentti. Karilla ja Annella oli ensimmäisen kuoleman varalta parivakuutus, jonka vakuutussumma oli 100.000 euroa ja puoliset olivat edunsaajia. Lisäksi Karilla oli kuolemanvaravakuutus, jonka vakuutussumma oli 200.000 euroa ja edunsaajana puoliso ja lapset. Annella on vastaava vakuutus vakuutussummanaan 200.000 euroa ja edunsaajana lapset. Matkalla Kolille autoa ajanut Kari ajautuu vastaantulevan auton kaistalle.

- A. Oletetaan, että onnettomuustutkinnassa ilmenee, että onnettomuus aiheutui auton renkaan rikkoutumisesta, minkä seurauksena auto menetti ohjautuvuutensa. Oletetaan vielä, että molemmat vanhemmat kuolevat lasten jäädessä eloon. Lapset eivät loukkaannu onnettomuudessa.

A1. Miten kuolemanvaravakuutusten vakuutuskorvaukset jakaantuvat, jos Kari kuolee välittömästi ja Anne vasta myöhemmin sairaalassa? Entä jos Anne kuolee ensin? Tee laskelmat ja perustele ne. Verotuksen vaikutusta kuolintapauskorvauksiin ei oteta huomioon.

HUOM! Aviopuolisoilla ei ole testamenttia eikä avioehtoa, joten tässä tapauksessa ensimmäisen vakuutustapahtuman korvaussumma jaetaan perittävän lapsille kuolinpesästä samojen periaatteiden mukaisesti kuin kuolintapauskorvaukset jaettaisiin. Ota tämä huomioon laskelmassa.

Vastaus:

VSL 50 § (ks. Vakuutusosoikeus s. 414 – 416, Vakuutuslainsäädäntö 274 - 277)

Kari kuolee ensin: S: 450.000, P 50.000

Anne kuolee ensin: S: 350.000, P 150.000

A2. Voivatko lapset saada liikennevakuutuksesta korvausta? Perustele kantasi.

Vastaus:

Liikennevakuutuslaki 34 § ->

Vahingonkorvauslaki 5:2, 5:4, 5:4 a, 5:4 b (ks. Vakuutusosoikeus s. 349)

- B. Oletetaan, että onnettomuus johtui siitä, että koronan takia etätöissä olleen Karin mielenterveys järkkyy ja hän pienen autossa olleen riidan takia päätti ajaa tarkoituksella

vastaan tulevaa autoa päin. Autossa ei onnettomuustutkinnassa havaittu mitään vikaa. Aviopuolisot olivat riidelleet aikaisemminkin. Avioerostakin oli puhuttu, mutta sitä ei ollut vielä pantu vireille.

B1. Oletetaan, että vain Kari kuolee. Missä tapauksessa henkivakuutusyhtiö voi vakuutuslainsäädäntö mukaisesti evätä korvauksen?

Vastaus:

VSL 28.2 § (ks. Vakuutuslaki s. 184 – 186, vastuun alkamisesta ks. s. 122 – 128, Vakuutuslainsäädäntö s. 234)

B2. Oletetaan, että Kari vammautuu ja muut selviytyvät vammoista. Missä tapauksessa Kari voi saada korvauksen liikennevakuutuksesta? Onko sillä vammautumistapauksessa ja erityisesti liikennevakuutusten korvauksissa merkitystä, että hän yritti tehdä itsemurhan?

Vastaus:

Liikennevakuutuslain 47 § (ks. myös Vakuutuslaki 347 - 354, ks. myös alaviite 84 – pykälät ovat muuttuneet mutta ei lain sisältö)

B3. Oletetaan, että Anne vammautuu. Minkälaisia korvauksia hän voi saada liikennevakuutuksesta?

Vastaus:

Liikennevakuutuslaki 34 § ->

Vahingonkorvauslaki 5:2 (ks. Vakuutuslaki s. 347 - 354)

Perusteluissa mainitse, mistä laista on kyse, lain kohdan keskeinen sisältö sekä johtopäätös.

Tehtävä 5 (10 p)

Mihin vakuutusyhtiön toimintaan tyytymätön kuluttaja voi ottaa yhteyttä tai valittaa vapaaehtoiseen vakuutukseensa liittyvissä asioissa? Kerro lyhyesti kustakin tahosta. Kerro tarkemmin tahosta, jonka arvioit käytännössä tärkeimmäksi.

Vastaus:

Vakuutuslainsäädäntö luvut 5.6. ja 5.7.

Tehtävä 6 (15 p)

Työskentelet Finanssivalvonnassa, ja olet saanut tutustuttavaksi pienehkön paikallisesti toimivan Vakuutusyhtiö Ilmanimmen valvojan pyynnöstä toimittaman kuvauksen Ilmanimmen omasta riski- ja vakavaraisuusarviostaan (Own Risk and Solvency Assessment, ORSA):

Oman riski- ja vakavaraisuusarvio ja sen prosessi on määritelty meille konsulttiyhtiö InternationalSmartConsults Ltd:n toimesta. Konsulttiyhtiön arviointimenettely on käytössä monissa suurissa globaalisti tai Euroopan laajuisesti toimivissa vakuutusyhtiöissä, ja vastaa näin parhaita ja moderneimpia käytäntöjä. Siksi emme olekaan tehneet siihen juuri muutoksia vaan käytämme tätä menettelyä sellaisenaan, vain hieman yksinkertaistettuna. Tämä myös säästi meiltä kustannuksia, kun menettelyä ei ole tarvinnut räätälöidä vaan olemme vain voineet jättää tarpeettomat osat pois.

Suoritamme arvion kerran vuodessa tilinpäätöksen valmistuttua loppukeväästä tai alkusyksystä, riippuen siitä, miten hallituksemme muut työt ja käsiteltävät asiat sallivat (tilinpäätöksen valmistuttua käynnistyvä strateginen toiminnan suunnittelu pyritään saamaan valmiiksi ennen arvion käsittelyä, ja tämä kestää joskus kesän yli). Arvio toimitetaan hallitukselle tiedoksi ja tehokkuussyistä siihen ei varsinaisesti käytetä kokousaikaa, ellei hallituksella ole kysymyksiä, jolloin tietenkin näihin vastataan ennen kuin arvio hyväksytään. Arvion laskelmat ovat teknisesti hieman liian vaativia, jotta niitä kannattaisi käydä yksityiskohtaisesti läpi hallituksen kanssa.

Koska arvioon sisältyy luottamuksellista tietoa, sen tulokset ja johtopäätökset ovat lähtökohtaisesti ainoastaan hallituksen ja toimitusjohtajan sekä riskienhallintajohtajan tiedossa. Tietoa annetaan muille yhtiön sisälläkin vain harkiten ja erityistilanteissa.

Arviossa laadimme uskottavimman skenaarion tulevasta kehityksestä vuoden aikana koskien vakuutuskantamme kehitystä ja sijoitusmarkkinoiden kehitystä. Määritämme lisäksi riskiskenaarion, jossa kehitys on kolmen edellisen vuoden huonoimman tuleman mukainen, ja tämän perusteella määritämme yhden vuoden pääomatarpeen. Vertaamme tätä standardikaavan mukaisiin pääomavaatimuksiin. Operatiivisiin riskeihin emme ota arviossa kantaa, koska niitä ei voida järkevästi kvantifioida, vaikka ne voivatkin olla olennaisia. Nämä hoidetaan osana operatiivisten riskien kartoitusprosessia.

Esihenkilösi on pyytänyt sinua kuvauksen perusteella ottamaan kantaa siihen, onko Ilmanimmen riski- ja vakavaraisuusarvio EIOPA:n omaa riski- ja vakavaraisuusarviota koskevien ohjeistusten mukainen vai onko siinä puutteita suhteessa näihin ohjeistuksiin, ja mitä puutteita siinä mahdollisesti on.

Vastaus:

EIOPA-BoS-14/259 Guidelines on ORSA, (ainakin) Guidelines 1, 2, 4, 6, 7, 8, 13.

Tehtävä 7 (10 p)

Vastaa seuraaviin kysymyksiin liittyen henkivakuutusosakeyhtiötä koskevaan lainsäädäntöön.

- a) Henkivakuutusyhtiö Piskuinen Co Oy hakee toimilupaa Finanssivalvonnalta. Sääntelytaakan helpottamiseksi toimintansa alussa Piskuinen tulkitsee olevansa pieni vakuutusyhtiö. Piskuinen on liittännyt arvion seuraavan viiden vuoden luvuista toimilupahakemukseensa.

	2021	2022	2023	2024	2025
Vakuutusluokat	1	1	1	1	1
Maksutulo (1000 €)	2 500	2 700	3 000	3 500	4 100
Vastuovelka kirjanpidossa (1000 €)	10 000	12 000	17 000	18 000	22 000
Vastuovelka vakavaraisuuslaskennassa (1000 €)	12 000	14 000	19 000	24 000	27 000

Voiko Finanssivalvonta annettujen tietojen perusteella vahvistaa tai kumota, että Piskuinen on pieni vakuutusyhtiö? Jos tiedot eivät ole riittävät, mitä tietoja Piskuisen pitäisi vielä liittää toimilupahakemukseen?

- b) Vakuutusyhtiölain lisäksi Piskuisen tulee noudattaa myös muita Suomen lakeja. Mainitsi näistä kolme olennaista ja anna jokin asiayhteys, mihin niitä sovelletaan Piskuisen toiminnassa. (vihje: olennaisina pidetään tenttimateriaaliin sisältyviä lakeja tai lakeja, joihin viitataan materiaalissa)
- c) Vakuutusyhtiölain mukaan Piskuisella on oltava vastuullinen vakuutusmatemaatikko. Mikä toimielin toteaa vakuutusmatemaatikon yleisen kelpoisuuden? Kuka tai mikä vahvistaa vakuutusmatemaatikon kelpoisuuden?

Vastaus:

- a) Vakuutusyhtiölaki 1 luku 3b §
 b) Esimerkiksi (ei ainoat vaihtoehdot) Vakuutussopimuslaki, Kirjanpitolaki, Osakeyhtiölaki, Laki vakuutusluokista, Laki Finanssivalvonnasta. Asiayhteydestä käytävä ilmi, miten mainittu laki sääntelee Piskuisen toimintaa.
 c) Vakuutusyhtiölaki 31 luku 6 §

Tehtävä 8 (15 p)

Vastaa lyhyesti ja ytimekkäästi alle lueteltuihin vakuutuslajeihin liittyviin kysymyksiin.

- a) Yksityistapaturmavakuutus
 i) miten tapaturma määritetään yksityistapaturmavakuutuksessa: mitä seikkoja tapaturman määrittelyssä otetaan huomioon
 ii) millaisia rajoitusehtoja vakuutukseen tyypillisesti liittyy
 iii) millaisia vahinkoja vakuutuksen perusteella tyypillisesti korvataan

- b) Oikeusturvavakuutus
 - iv) millaista turvaa oikeusturvavakuutus antaa vakuutuksenottajalle
 - v) mitkä ovat oikeusturvavakuutuksen muodot
 - vi) millainen on tyypillisesti oikeusturvavakuutuksen sisältö
 - vii) mitä on tyypillisesti rajattu oikeusturvavakuutuksen ulkopuolelle

- c) Matkavakuutus
 - viii) matkavakuutuksen osana on tyypillisesti matkustajavakuutus. Mitä muita vakuutusturvia matkavakuutukseen tyypillisesti liittyy
 - ix) millaisia vahinkoja matkustajavakuutus tyypillisesti kattaa
 - x) mitä varallisuusvakuutusta koskevia piirteitä matkustajavakuutukseen tyypillisesti liittyy.

Vastaus:

- a)
 - i) Hoppu & Hemmo: Vakuutusosoikeus (2006) s. 387-390
 - ii) H & H: s. 390-392
 - iii) H & H: s. 393

- b)
 - iv) H & H: s. 326
 - v) H & H: s. 327
 - vi) H & H: s. 328
 - vii) H & H: s. 328-329, 332

- c)
 - viii) H & H: s. 424
 - ix) H & H: s. 425
 - x) H & H: s. 426